

34.

Regulacje prawne w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Procedury i zadania

I. PROCEDURY ZWIĄZANE Z ODEBRANIEM DZIECKA

Poszczególne instytucje by chronić dziecko przed krzywdzeniem i zaniedbywaniem tworzą własne procedury, przepisy, zasady działań. Brakuje jednak skoordynowanych procedur dla ogółu instytucji, interdyscyplinarnych zasad pomocy dziecku, które: przeciwdziałałyby dublowaniu zadań pomiędzy służbami, wyznaczyłyby odpowiedzialnego za dane dziecko w danej sytuacji konkretnego specjalistę z konkretnej instytucji (jasny podział obowiązków i zadań służb w systemie pomocy dziecku) oraz zapewniłyby wymianę informacji i bezpośrednią komunikację poszczególnych specjalistów. Obecnie brakuje koordynacji działań służb oraz monitorowania ich rezultatów. **Tymczasem jednym z elementów dobrego lokalnego systemu są efektywne i skoordynowane działania służb w przypadku konieczności odebrania dziecka z rodziny wobec zagrożenia jego zdrowia i życia.**

Wskazaniem jest by współpraca pomiędzy lokalnymi służbami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny przyjmowała postać **zespołu interdyscyplinarnego, grupy roboczej czy zespołu multiprofesjonalnego (szerzej por. pkt. 32).**

Rodzina w kryzysie, to nie tylko rodzina dotknięta przemocą. Grupy robocze czy zespoły interdyscyplinarne najczęściej pracują z rodziną, w której problemem jest przemoc. W odróżnieniu od nich pracą z każdą rodziną może się zająć zespół multiprofesjonalny złożony ze specjalistów pracujących z daną rodziną. Jego celem jest wymiana informacji o rodzinie, utworzenie i realizacja planu współpracy z rodziną i koordynacja działań.

Niemniej jednak nadrzędnym założeniem przy tworzeniu procedury w sytuacji konieczności odebrania dziecka, jest nie tylko określenie zadań i kompetencji poszczególnych instytucji czy specjalistów, lecz przyjęcie perspektywy DZIECKA – jego potrzeb w sytuacji, kiedy zostaje „wydarte” z domu, który choć patologiczny, jest „jego” domem rodzinnym, kiedy jego poczucie bezpieczeństwa zostaje silnie zachwiane i niezbędne jest profesjonalne zadbanie o jego stan psychiczny oraz fizyczny by nie dopuścić do wtórnej traumatyzacji (gdy trauma w

rodzinie zastąpiona zostaje traumą w czasie nieskoordynowanego, przeciągającego się odbioru i umieszczania w pieczy zastępczej)¹.

Podstawę prawną dla procedur stanowią następujące akty normatywne:

- 1. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005, Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.),**
- 2. ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2017, poz. 2067)**
- 3. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017, poz. 1769)**
- 4. ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013, poz. 135 t.j.),**
- 5. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2014, poz.101 z późn. zm.),**
- 6. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. 1997 Nr 88, poz. 553, z późn. zm.),**
- 7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017, poz. 682),**
- 8. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” z dnia 13 września 2011 r. (Dz. U. 2011, Nr 209, poz. 1245),**
- 9. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z dnia 18 kwietnia 2011 r.)**

Stosowne przepisy ww. aktów prawnych regulują zakres podejmowanych działań przez poszczególne instytucje biorące udział w postępowaniu wykonawczym związanym z orzeczeniem o przymusowym odebraniu dziecka.

¹ *Procedura Odbioru Dziecka z Rodziny w Sytuacji Zagrożenia Zdrowia bądź Życia*. Materiał roboczy, Poznań 2014.

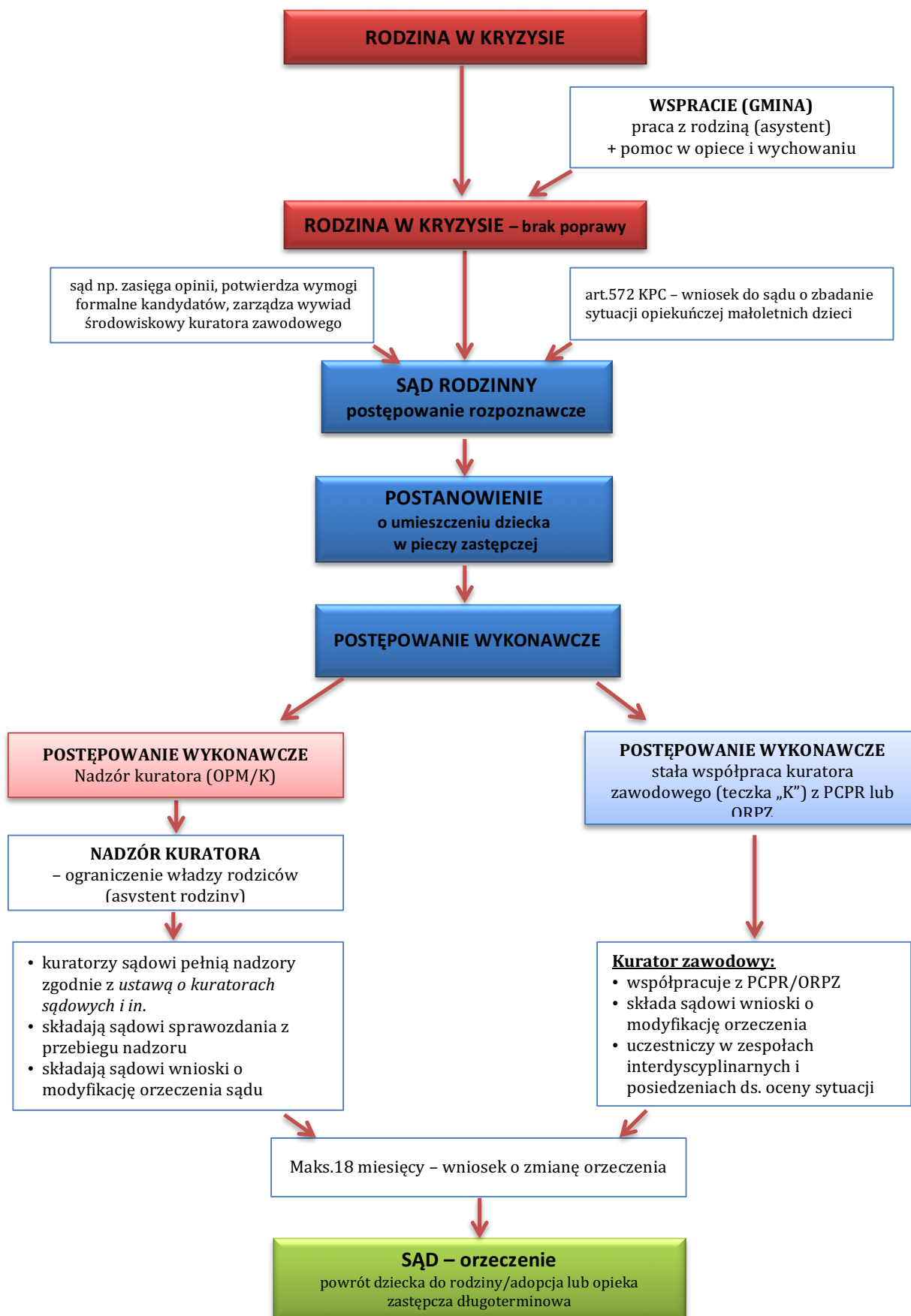

Współpraca i role instytucji interweniujących w życie rodziny (sąd) i wspierających (pomoc społeczna, instytucje wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej) może przybrać postać działań

- 1) od interwencji do zachowania władzy rodzicielskiej ;
- 2) od interwencji do pieczy zastępczej (zob. poniższy schemat)

Schemat postępowania – od interwencji do pieczy zastępczej

Źródło: A. Prusinowska-Marek, Kurator Zawodowy, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Grodzisku Mazowieckim za: *Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie mazowieckim na lata 2015-2020*, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej Załącznik do uchwały Nr 744/48/15 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 16 czerwca 2015 r. s. 59.

II. ZADANIA ORGANÓW UCZESTNICZĄCYCH W WYKONYWANIU ORZECZEŃ O PRZYMUSOWYM ODEBRANIU OSOBY PODLEGAJĄCEJ WŁADZY RODZICIELSKIEJ LUB POZOSTAJĄCEJ POD OPIEKĄ W OPARCIU O ART. 598 (1-14) KODEKSU POSTĘPOWANIA CYWILNEGO Z DNIA 17 LISTOPADA 1964 ROKU (Dz.U. 2014, poz.101 z późn. zm.)

ZADANIA KURATORA SĄDOWEGO

W wypadku zastosowania art. 598 ust. 1 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej k.p.c.) przymusowego odebrania osoby dokonuje kurator sądowy na zlecenie sądu opiekuńczego, wydane w formie postanowienia, na które nie przysługuje ani zażalenie, ani apelacja.

Zgodnie z Art. 598. Jeżeli zobowiązany do oddania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką nie zastosuje się do postanowienia, o którym mowa w art. 598 (termin, w jakim zobowiązany powinien oddać uprawnionemu osobę podlegającą władzy rodzicielskiej lub pozostającą pod opieką), sąd, na wniosek uprawnionego, zleci kuratorowi sądowemu przymusowe odebranie tej osoby.

Sąd obligatoryjnie zleci kuratorowi sądowemu (rodzinnemu) przymusowe odebranie osoby, jednak wyłącznie na wniosek uprawnionego (osoby bądź instytucji) !

Należy wskazać, że kuratorowi nie przysługuje samoistne uprawnienie (jak np. pracownikowi socjalnemu na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) do odebrania dziecka z rodziny !

Kurator sądowy jest organem wykonawczym, który może dysponować środkami przymusu. Status kuratorów sądowych określa ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz.U. 2014 poz. 1689) - kurator otrzymując postanowienie sądu, winien z niego uzyskać podstawowe informacje dotyczące miejsca pobytu osoby odbieranej, osoby sprawującej pieczę i osoby (instytucji), której dziecko zostanie oddane.

Właściwym kuratorem sądowym jest kurator działający przy sądzie, w okręgu którego osoba podlegająca oddaniu faktycznie przebywa, a nie kurator miejsca zamieszkania tej osoby. Jeżeli osoba podlegająca oddaniu przebywa w rejonie innego sądu opiekuńczego, sąd może zlecić przymusowe odebranie tej osoby kuratorowi działającemu w tym sądzie. W sprawach odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, tylko sąd opiekuńczy miejscowo właściwy, a więc ten, który wydał orzeczenie co do istoty sprawy, może zlecić jego wykonanie.

- ***Kurator sądowy jest uprawniony do odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką od każdej osoby, u której ona się znajduje.*** Przepis zapobiega udaremnieniu wykonania orzeczenia nakazującego oddanie osoby przez umieszczenie jej lub ukrycie u innych osób (wskazanych w postanowieniu) niż zobowiązany, rozszerza skuteczność i wykonalność postanowienia o odebranie osoby na każdą inną osobę, u której znajduje się podmiot poszukiwany.

Kurator sądowy w przypadku problemu z odebraniem osoby lub z ustaleniem miejsca jej pobytu może przeprowadzić stosowne dochodzenie, jak również skorzystać z pomocy Policji lub innych organów określonych w art. 598.

- Policjant podejmujący interwencję na żądanie kuratora sądowego ma prawo oczekiwać, że kurator udzieli mu niezbędnej pomocy w zakresie chociażby wskazania placówki pieczy zastępczej, do której należy przewieźć dziecko.

- ***Przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką i oddanie jej uprawnionemu może nastąpić tylko w obecności uprawnionego albo osoby lub przedstawiciela instytucji przez niego upoważnionej. Jeżeli żadna z tych osób nie stawi się w terminie wyznaczonym przez kuratora sądowego, czynność nie będzie dokonana.***

- O terminie przymusowego odebrania powinni być zawiadomieni: osoba zobowiązana, uprawniony - osoba lub przedstawiciel instytucji przez niego upoważnionej (upoważnienie ma mieć formę pisemną) oraz prokurator, z tym że udział tego ostatniego nie jest obligatoryjny.
- W zleceniu sądu powinny być wpisane dane osoby uprawnionej pozwalające ją zidentyfikować.
- Niestawiennictwo uprawnionego albo osoby lub przedstawiciela instytucji przez niego upoważnionej uniemożliwia przeprowadzenie - w takim przypadku należy wyznaczyć nowy termin.

- O dokonaniu przymusowego odebrania osoby kurator zawiadamia sąd, który wydał polecenie odebrania.
- Kurator zobowiązany jest zawiadomić sąd również wtedy, gdy przymusowe odebranie natrafia na nieprzewidziane trudności lub naruszałoby interes tej osoby (w takiej sytuacji sąd powinien wydać kuratorowi polecenie zmierzające do usunięcia przeszkody oraz do usunięcia naruszeń interesu osoby podlegającej oddaniu).
- Z przebiegu czynności kuratora sporządza się protokół, w którym należy zaznaczyć fakt przekazania osoby (dziecka) uprawnionemu.

- ***Jeżeli przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką napotyka przeszkody na skutek ukrycia tej osoby lub na skutek innej czynności przedsięwziętej w celu udaremnienia wykonania orzeczenia, kurator sądowy zawiadomi prokuratora.***
- ***Jeżeli zobowiązany nie ujawnia miejsca pobytu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, która ma być odebrana, sąd na wniosek kuratora sądowego zarządzi jego przymusowe sprowadzenie celem złożenia oświadczenia o miejscu pobytu tej osoby. Pod względem skutków karnych oświadczenie jest równoznaczne ze złożeniem zeznań pod przyrzeczeniem, o czym sędzia powinien uprzedzić składającego oświadczenie.***
- ***Jeżeli zobowiązany lub inne osoby przeszkadzają w wykonaniu orzeczenia w miejscu pobytu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, na żądanie kuratora sądowego Policja usunie te osoby z miejsca wykonywania orzeczenia.***
- ***Przy odbieraniu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką kurator sądowy powinien zachować szczególną ostrożność i uczynić wszystko, aby dobro tej osoby nie zostało naruszone, a zwłaszcza aby nie doznała ona krzywdy fizycznej lub moralnej. W razie potrzeby kurator sądowy może zażądać pomocy organu pomocy społecznej lub innej powołanej do tego instytucji.***

- kurator sądowy może żądać pomocy od organu pomocy społecznej lub innej powołanej do tego instytucji
- wybór instytucji należy do samego kuratora i zależy od okoliczności danej sprawy, a zwłaszcza od wieku osoby odbieranej

o nieobecność przedstawiciela danego organu lub instytucji nie stoi na przeszkodzie dokonania przez kuratora czynności, gdyż art. 598 nie zawiera zastrzeżenia, że odebranie musi być dokonane wyłącznie przy udziale wymienionych organów

- *Jeżeli wskutek wykonania orzeczenia miałyby doznać poważnego uszczerbku dobro osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, kurator sądowy wstrzyma się z wykonaniem orzeczenia do czasu ustania zagrożenia, chyba że wstrzymanie wykonania orzeczenia stwarza poważniejsze zagrożenie dla tej osoby.*
- *Postępowanie (...) może być podjęte na nowo na podstawie tego samego postanowienia (...) jeżeli zobowiązany w okresie trzech miesięcy od wydania tego postanowienia postąpił sprzecznie z treścią postanowienia dotyczącego władzy rodzicielskiej, miejsca zamieszkania, opieki lub kontaktów z dzieckiem, a okoliczności uzasadniające jego wydanie nie uległy zmianie.*

W § 9 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 12 czerwca 2003 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych (Dz. U. 2003, Nr 112 poz. 1064) określono, że kurator rodzinny, do którego sąd zwrócił się o przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką – powiadamia o terminie swoich czynności osoby, o których mowa w art. 598 (9) k.p.c. (tj. uprawnionego albo osoby lub przedstawiciela instytucji przez niego upoważnionej), w razie potrzeby żąda pomocy odpowiednich instytucji (w tym organów pomocy społecznej) oraz włącza do akt sprawy opiekuńczej pisemną notatkę z przebiegu tej czynności.

ZADANIA POLICJI

Zgodnie z art. 598 (10) k.p.c. „Na **żądanie kuratora sądowego Policja jest zobowiązana do udzielenia mu pomocy przy czynnościach związanych z przymusowym odebraniem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką**”.

Oznacza to, że jeżeli kurator sądowy napotyka trudności przy wykonywaniu czynności związanych z przymusowym odebraniem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, może zwrócić się o udzielenie mu pomocy do Policji.

- Żądanie kuratora sądowego udzielenia mu pomocy przez Policję może być uzasadnione również prawdopodobieństwem wystąpienia trudności w zakresie wykonania decyzji sądu.
- **Kurator, powołując się na art. 598 (10) k.p.c., nie może jednak żądać od Policji pomocy w postaci wejścia na teren posesji, wyważenia drzwi czy przeszukania mieszkania.**
- Pomoc Policji powinna polegać na zapewnieniu osobistego bezpieczeństwa kuratorowi i osobie odbieranej oraz na zapewnieniu porządku w miejscu przeprowadzenia czynności.
- Czynności funkcjonariuszy Policji nie mogą naruszać dobra osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką.

Art. 598 (11) § 3 k.p.c. stanowi, że: „**Jeżeli zobowiązany lub inne osoby przeszkadzają w wykonaniu orzeczenia w miejscu pobytu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, na żądanie kuratora sądowego Policja usunie te osoby z miejsca wykonywania orzeczenia**”. Kierując się szeroko rozumianym dobrem dziecka, należy pamiętać, aby stosowanie środków przymusu bezpośredniego wobec osób utrudniających prawne działania kuratora sądowego ograniczyć do niezbędnego minimum. Podkreślić należy, że w omawianej sytuacji brak przepisów wykonawczych oraz ugruntowanego orzecznictwa w zakresie granic pomocy, jakiej zobowiązana jest udzielić Policja na żądanie kuratora sądowego zgodnie z art. 598 (10) k.p.c.

ZADANIA ORGANU POMOCY SPOŁECZNEJ BĄDŹ INNYCH WSKAZANYCH PRZEZ KURATORA

Należy zwrócić uwagę na zadania, jakie mają do spełnienia poszczególne podmioty biorące udział w czynnościach związanych z odebraniem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką. Zapis art. 598 (9) k.p.c. **wyraźnie wskazuje, że przy odebraniu dziecka przez kuratora sądowego obecny musi być **uprawniony bądź upoważniona przez niego osoba lub przedstawiciel instytucji**, której zostanie przekazane dziecko.**

Przepis art. 598 (9) k.p.c. wskazuje, że w przypadku niestawienia się żadnej z tych osób czynność nie będzie dokonana. Wynika z tego wprost, że **uprawniony bądź osoba przez niego upoważniona ma wiodącą rolę w zapewnieniu opieki dziecku od momentu odebrania go przez kuratora do czasu umieszczenia go w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej lub rodzinie zastępczej.**

! Tym samym pracownik placówki opiekuńczo-wychowawczej lub powiatowego centrum pomocy rodzinie nie ma uprawnień odbierania dziecka od rodziców. Jego rolą jest przyjęcie dziecka od kuratora i otoczenie go „fachową opieką”.

Podobnie sprawa wygląda przy przekazaniu dzieci do rodzinnej pieczy zastępczej. Za umieszczenie dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej lub rodzinie zastępczej odpowiedzialny jest powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w systemie opieki.

III. ZADANIA ORGANÓW UCZESTNICZĄCYCH W WYKONYWANIU ORZECZEŃ O PRZYMUSOWYM ODBIERANIU OSOBY W OPARCIU O PRZEPISY ART. 12A UST. 1 USTAWY Z DNIA 29 LIPCA 2005 R. O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE (Dz. U. z 2005, Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.)

ZADANIA PRACOWNIKA SOCJALNEGO

Zgodnie z art. 12a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie „**W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej**”

Osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

1. Pracownik socjalny w trakcie wykonywania obowiązków służbowych rozpoznaje zagrożenie życia/zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

– jeżeli pracownik socjalny w czasie wykonywania swoich obowiązków służbowych stwierdzi bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia dziecka, związane z występowaniem w tej rodzinie przemocy w jakiegokolwiek formie, ma prawo odebrać dziecko z miejsca zdarzenia;

- informacje o fakcie przemocy w rodzinie mogą pochodzić również z innego źródła np. z informacji innych osób; może to być również powiadomienie złożone w godzinach pracy Ośrodka przez policję, środowisko sąsiedzkie lub rodzinę;
- przez przemoc w rodzinie - należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zgodnie z § 5 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”(Dz. U. nr 209, poz. 1245) w przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadza się w obecności opiekuna prawnego lub faktycznego dziecka.

Jeśli jednak (zgodnie z § 5 w/w Rozporządzenia) wobec tych osób zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej dziecka (dziadkowie, pełnoletnie rodzeństwo etc.).

Czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury wobec dziecka, zwłaszcza w przypadku nieobecności opiekunów prawnych lub faktycznych i innych osób najbliższych przeprowadza się w obecności psychologa (zgodnie z § 5 ust. 3 w/w Rozporządzenia).

2. Pracownik socjalny wykonuje czynności związane z odbiorem dziecka wyłącznie przy asyście funkcjonariuszy Policji i przedstawicieli ochrony zdrowia (lekarz lub ratownik medyczny bądź pielęgniarka, psycholog);

— Pracownik socjalny musi uwzględnić stan zagrożenia, w tym:

- a. stan zdrowia dziecka i opiekunów;
- b. stan sanitarno-higieniczny mieszkania;

c. wiek dziecka (w przypadku dziecka poniżej 3 roku życia należy wezwać karetkę pogotowia, gdyż nie jest w stanie samodzielnie szczegółowo określić stanu jego zdrowia nie posiadając specjalistycznej wiedzy medycznej);

d. kto sprawuje bezpośrednią opiekę nad dzieckiem i w jakim jest stanie (alkohol, środki, psycho - aktywne).

W przypadku zaistnienia okoliczności opisanych w art. 12a ust. 1 pracownik wzywa na miejsce funkcjonariusza Policji i przedstawiciela ochrony zdrowia. Wezwanie funkcjonariusza może mieć formę dowolną, np. zgłoszenie osobiste do właściwego dzielnicowego, lub telefoniczne poprzez kontakt z dyżurnym jednostki Policji bądź numerem alarmowym 112, ewentualnie w inny sposób wypracowany na terenie danej gminy².

Ważne!

Pracownik socjalny obowiązany jest wstrzymać się z podjęciem jakichkolwiek czynności do czasu przybycia na miejsce Policji i przedstawiciela ochrony zdrowia.

Pracownik socjalny przed podjęciem ww. czynności powiadamia Kierownika Działu Pomocy Środowiskowej (lub Koordynatora DP), który zobowiązany jest niezwłocznie wyznaczyć drugiego pracownika socjalnego do udziału w interwencji.

3. Pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem Policji i przedstawicielem ochrony zdrowia podejmują decyzje w sprawie odebrania dziecka (ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie art. 12a ust. 3; Rozporządzenie MSWiA z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny (...) § 4 ust.2). (**patrz oświadczenie - załącznik nr 1**).

- pracownik socjalny może zwrócić się o pomoc do innych służb/institucji; (Straż Pożarna, Straż Miejska).
- pracownik socjalny pouczy rodziców/opiekunów o prawie złożenia zażalenia do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka. (**patrz pouczenie - załącznik nr 2**).

² Pracownik socjalny wnioskuje o udział funkcjonariusza Policji w tych czynnościach do właściwego miejscowo organu Policji. Jeżeli wniosku pracownik socjalny nie przekaże interwenującemu policjantowi to przesyła go do organu Policji faksem na stanowisko kierowania do dyżurnego właściwej jednostki Policji lub przekazuje w inny sposób ustalony przez kierownika jednostki pomocy społecznej z organem Policji, (**wzór wniosku załącznik nr 3**), po zakończeniu czynności interwencyjnych.

- ww. pouczenie wręcza się rodzicom/opiekunom na piśmie, pozostawia w widocznym miejscu w mieszkaniu, w przypadku upojenia alkoholowego rodzica/opiekuna/opiekunów niezwłocznie przesyła drogą pocztową.

4. Pracownik socjalny winien uzyskać na piśmie od przedstawiciela ochrony zdrowia informację o stanie zdrowia dziecka. (patrz zaświadczenie - załącznik nr 4).

WAŻNE !

- 1. Jeżeli pracownik socjalny uzna, że to możliwe (jest bezpiecznie, warunki sanitarno-higieniczne odpowiednie, jest osoba, która może czasowo sprawować opiekę) – może pozostawić dziecko w domu rodzinnym, jeżeli sprawca został odizolowany.**
- 2. W przypadku, gdy powyższe rozwiązanie jest niemożliwe - należy starać się zorganizować opiekę dziecku u rodziny, bliskich.**
- 3. Ostatecznie - po wyczerpaniu powyższych możliwości - należy umieścić dziecko w pieczy zastępczej. Powierzenie dziecka u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej lub w pieczy zastępczej następuje na podstawie oświadczenia. (patrz - załącznik nr 5).**

Sprawę należy skonsultować telefonicznie z Kierownikiem DP lub koordynatorem

W ramach pieczy zastępczej pracownik socjalny przewozi dziecko do wskazanej przez powiatową jednostkę pomocy społecznej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, albo placówki opiekuńczo-wychowawczej³.

W ciągu dnia w godzinach pracy Ośrodka Pomocy Społecznej obowiązek dowiezienia dziecka spoczywa na organach samorządu gminy lub powiatu, jako odpowiedzialnych za realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W razie niemożności wykonania procedury odebrania dziecka zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (np. z powodu nieobecności pracownika socjalnego lub pracownika ochrony

³ Od 1 stycznia 2012 roku wojewoda prowadzi rejestr wolnych miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych. Jest to nowe zadanie wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rejestr ten uzupełniany jest na bieżąco. Służy on wszystkim instytucjom, które zajmują się pomocą rodzinie i dziecku, aby w sytuacji kryzysowej, gdy dziecko zostaje pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, można było zapewnić mu właściwą opiekę poprzez natychmiastowe umieszczenie w odpowiedniej całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej. Zatem dane z rejestru mogą być wykorzystywane przez Sądy, Kuratorów Zawodowych, Policję, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej.

zdrowia), **Policjant zabezpiecza zdrowie i życie dziecka w sposób zgodny z ustawą o Policji** (np. zatrzymuje osobę stwarzającą w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia dziecka) lub w sposób zgodny z ustawą o pomocy społecznej (np. w przypadku wymagającym natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki umieszcza je w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w rodzinie zastępczej).

- W przypadku, gdy rodzina objęta jest dozorem kuratora **należy powiadomić kuratora sądowego.**

Gdy rodzina nie jest objęta dozorem kuratora – **należy powiadomić organizatorów pieczy zastępczej**

4. Przy odbieraniu dziecka pracownik socjalny powinien zachować szczególną ostrożność i uczynić wszystko, aby dobro dziecka nie zostało naruszone, a zwłaszcza aby nie doznało ono krzywdy fizycznej lub moralnej;

5. Pracownik socjalny w ciągu 24 godz. powiadomi Sąd Rejonowy o odebraniu dziecka z rodziny. Powiadomienie wysyła również do wiadomości prokuratury rejonowej;

- **Pracownik socjalny/funkcjonariusz Policji niezwłocznie przekaże do Sądu Rejonowego ewentualne zażalenie rodziców/opiekunów prawnych (patrz - załącznik nr 6.)**
- **Po rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy zatwierdza decyzję o odebraniu dziecka lub zarządza natychmiastowe zwolnienie pod opiekę rodziców/opiekunów.**
- **W przypadku bezzasadnego, nielegalnego lub nieprawidłowego odebrania dziecka, Sąd zawiadamia o tym fakcie Dyrektora MOPS.**

6. Po interwencji pracownik socjalny jest zobowiązany do objęcia rodziny procedurą Niebieskiej Karty wypełniając druk Niebieska Karta-A (przemoc wobec dziecka) i przekazać w terminie 3 dni Przewodniczącemu Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego (patrz - załącznik nr 7.)⁴

⁴ Gmina pracownikowi socjalnemu dokonującemu interwencji powinna zapewnić dostęp do: telefonu komórkowego; transportu (dla pracownika i dziecka); bieżących informacji dot. danych teleadresowych pracowników odpowiedzialnych za udzielenie informacji na temat wolnych miejsc w placówce, a także danych pracowników socjalnych dyżurujących poza godzinami pracy (jeżeli takowe dyżury są

ZALECENIA PRAKTYCZNE

Zabierając dziecko ze środowiska rodzinnego należy pamiętać o:

- jego niezbędnych dokumentach,
- rzeczach pierwszej potrzeby - odzież, obuwie,
- przedmiotach istotnych dla dziecka – ulubionej zabawce, przytulance, poduszecze, kocyku,
- żywności - sok, woda, coś do jedzenia, drobne słodycze,
- książkach, zeszytach oraz innych przyborach szkolnych.

Podczas interwencji należy pamiętać, aby:

- przedstawić się dziecku, powiedzieć o tym, że zna się jego sytuację i, że będzie się je mu towarzyszyć,
- nie uśmiechać się na siłę - falszowanie emocji tylko pogorszy sytuację,
- dostosować swoje wypowiedzi do wieku i rozwoju dziecka, szczególnie do 11 roku życia dziecka używać należy języka obrazowego – konkretnego (kto będzie jego opiekunem, dokąd pojedzie itp.),
- mówić o konkretach i szczerze,
- nie zmyślać, nie obiecywać,
- obniżać lęk dziecka poprzez krótkie nazywanie nowych zdarzeń: „jedziesz”, „bierzesz ze sobą”, „potem”,
- upraszczać wypowiedzi do kilkuletniego dziecka, aby zrozumiało, co się do niego mówi,
- przytulić dziecko i uspokoić, jeżeli płacze.

prowadzone); pomocy psychologicznej dla dziecka oraz interwenta, rodziców (po interwencji); informacji na temat miejsc gdzie poza rodziną można umieścić dziecko (ostateczność); wsparcia innych służb (Policji, placówki zdrowia).

ZADANIA POLICJI

Udział funkcjonariusza w czynności odebrania dziecka z rodziny odbywa się na wniosek pracownika socjalnego w oparciu o Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie. Przed przystąpieniem do wykonania przez pracownika socjalnego czynności odebrania dziecka, zgodnie z § 3 ww. Rozporządzenia funkcjonariusz Policji:

- 1) żąda okazania legitymacji przez pracownika socjalnego;
- 2) ustala tożsamość odbieranego dziecka, rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych, a w razie potrzeby - lekarza lub ratownika medycznego, lub pielęgniarki i innych uczestników postępowania, obecnych w miejscu wykonywania czynności;
- 3) zapoznaje się z wszystkimi informacjami dotyczącymi dziecka, będącymi w posiadaniu pracownika socjalnego.

W trakcie wykonywania przez pracownika socjalnego czynności, o której mowa powyżej zgodnie z § 4. 1 Rozporządzenia funkcjonariusz Policji ma obowiązek:

1. **Zapewnić bezpieczeństwo osobiste dziecku, pracownikowi socjalnemu i innym uczestnikom postępowania;**
2. **W razie potrzeby udzielić pierwszej pomocy i wezwać pogotowie ratunkowe;**
3. **Będąc na miejscu wykonywania przez pracownika socjalnego czynności odebrania dziecka z rodziny, na podstawie informacji i okoliczności faktycznych, ma obowiązek przedstawić swoje stanowisko co do zasadności jego odebrania.**
4. **Na wezwanie pracownika socjalnego usunie z miejsca osoby przeszkadzające w wykonywaniu czynności (np. rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka bądź inne osoby). (§ 4 ust. 1 pkt 1, § 5 ust. 2 pkt 1).**

Ponadto zgodnie z w/w Rozporządzeniem MSWiA;

Policjant wręcza rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym dziecka pisemne pouczenie o prawie złożenia do właściwego miejscowo Sądu Opiekunczego zażalenia na odebranie dziecka – jeżeli takiego pouczenia nie wręczył pracownik socjalny!

- W przypadku złożenia takiego zażalenia do jednostki organizacyjnej Policji (np. na ręce dokonującego w/w czynności), Policja niezwłocznie przekazuje zażalenie do właściwego miejscowo Sądu Opiekuńczego.
- Zażalenie funkcjonariusz może przyjąć w formie ustnej. W takim przypadku z czynności sporządzany jest protokół.

Zgodnie z § 5.1 w/w Rozporządzenia

Na wniosek pracownika socjalnego policjant udziela niezbędnej pomocy przy umieszczeniu dziecka u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Funkcjonariusz zapewnia wówczas bezpieczeństwo osobiste dziecku, pracownikowi socjalnemu i innym uczestnikom postępowania, a także ustala tożsamość osoby najbliższej, uprawnionego członka rodziny zastępczej lub uprawnionego pracownika placówki opiekuńczo-wychowawczej, w której umieszczone zostanie dziecko (§ 5 ust. 2 pkt 2).

Z przeprowadzonych czynności sporządza notatkę urzędową a jej kopie przekazuje do Sądu Opiekuńczego oraz do właściwej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

ZADANIA PRZEDSTAWICIELA OCHRONY ZDROWIA

Czynności wykonywane przez przedstawiciela ochrony zdrowia (lekarza, ratownika medycznego, pielęgniarki) w ramach procedury odebrania dziecka:

1. Przed przystąpieniem pracownika socjalnego i funkcjonariusza Policji do czynności odebrania dziecka z rodziny pracownik ochrony zdrowia ma obowiązek ocenić stan zdrowia małoletniego;

2. Każdorazowo w przypadku obecności na miejscu zdarzenia dziecka w wieku do lat 3 pracownik ochrony zdrowia w celu dokonania dokładnej oceny stanu zdrowia dziecka decyduje o jego przewiezieniu do podmiotu leczniczego. W tym przypadku formularz „Niebieska Karta – A” wypełnia przedstawiciel podmiotu leczniczego, do którego dziecko zostało przewiezione;

3. Stosowane zasady postępowania interwencyjnego powinny być jasne i stale weryfikowane, a osoby dokonujące interwencji powinny korzystać ze wsparcia superwizora.

IV. ZADANIA SĄDÓW, KURATORÓW SĄDOWYCH ORAZ JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ WYNIKAJĄCE Z TREŚCI ART. 109 § 4 KODEKSU RODZINNEGO I OPIEKUŃCZEGO

Kodeks zawiera katalog przykładowych sposobów ograniczenia władzy rodzicielskiej, poczynając od zarządzeń dyscyplinujących rodziców, przez ustanowienie stałej kontroli kuratora nad sposobem sprawowania przez nich władzy nad dzieckiem, aż po najsurowszy polegający na umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Zarządzenie o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej ustawodawca potraktował jako rozwiązanie ostateczne, z którego sąd korzysta jedynie w sytuacji, gdy wcześniej stosowane łagodniejsze formy pomocy rodzinie nie dały rezultatu. Nieprzypadkowa jest także zastosowana w przedmiotowym przepisie kolejność umieszczania dziecka poza rodziną. Wskazanie rodzinnej formy opieki zastępczej przed formą instytucjonalną nakłada na sąd obowiązek w pierwszej kolejności poszukiwania rodzin zastępczych, a dopiero w ostateczności umieszczanie dziecka w placówce. Niemniej gdy już dojdzie do odebrania dziecka na podstawie Art. 109. § 2 pkt. 5 k.r.o. zastosowanie mają również przepisy ;

Art. 109. § 4 , który stwierdza, że w przypadku, o którym mowa w § 2 pkt 5, a także w razie zastosowania innych środków określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sąd opiekuńczy zawiadamia o wydaniu orzeczenia właściwą jednostkę organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, która udziela rodzinie małoletniego odpowiedniej pomocy i składa sądowi opiekuńczemu, w terminach określonych przez ten sąd, sprawozdania dotyczące sytuacji rodziny i udzielanej pomocy, w tym prowadzonej pracy z rodziną, a także współpracuje z kuratorem sądowym.

Art. 109. § 2 pkt. 5 Sąd opiekuńczy może w szczególności: zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej albo powierzyć tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom lub osobie, niespełniającym warunków dotyczących rodzin zastępczych, w zakresie niezbędnych szkoleń, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej albo zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie

rehabilitacji leczniczej.

W takim przypadku, co 6 miesięcy sąd dokonuje oceny sytuacji dziecka celem ewentualnej zmiany orzeczenia skutkującej powrotem do rodziny lub pozbawieniem władzy i skierowaniem dziecka do adopcji.

- **sędzia rodzinny współdziała z organami, instytucjami i organizacjami społecznymi zajmującymi się na danym terenie problematyką rodziny, dzieci i młodzieży, sprawami oświaty i wychowania, zdrowia, a także sprawami ładu i porządku publicznego,**
- **sędzia rodzinny współpracuje z kuratorem sądowym, a za jego pośrednictwem z kuratorami społecznymi,**
- w razie stwierdzenia okoliczności wskazujących na potrzebę uregulowania innych problemów rodzinnych niż będące przedmiotem postępowania, sędzia rodzinny wszczyna postępowanie z urzędu lub zawiadamia o potrzebie wszczęcia takiego postępowania właściwego prokuratora albo właściwą instytucję lub organizację społeczną,
- w razie ujawnienia, w związku z toczącą się sprawą, potrzeby udzielenia pomocy rodzinie w usunięciu trudności zagrażających jej dobru, sędzia rodzinny podejmuje z urzędu także czynności pozaprocesowe. W szczególności może on zwrócić się do właściwych instytucji lub organizacji w celu uzyskania dla tej rodziny określonych świadczeń socjalnych, świadczeń z zakresu lecznictwa lub pomocy społecznej, pomocy w znalezieniu odpowiedniej pracy lub co do zmiany sposobu zamieszkiwania członków rodziny, jeżeli wspólne ich zamieszkiwanie zagraża dobru małoletnich dziecka.

Praca z rodziną;

- prowadzona jest w formie konsultacji, poradnictwa specjalistycznego, terapii, pomocy prawnej i innej;
- prowadzona jest przed umieszczeniem jak i po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej;
- poprzez przydzielenie rodzinie asystenta rodziny;

- którego zatrudnia kierownik jednostki organizacyjnej gminy lub podmiot, któremu gmina zleciła organizację pracy z rodziną,
- który nie może łączyć pracy asystenta z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta jest prowadzona,
- który zostaje przydzielony przez kierownika ośrodka pomocy społecznej: na wniosek pracownika socjalnego oraz w wykonaniu orzeczenia sądu zobowiązującego rodziców oraz małoletniego do pracy z asystentem rodziny (art. 109 § 2 pkt 1 k.r.o.),
- którego zadania to m.in opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną oraz sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- który w tym samym czasie nie może prowadzić pracy z liczbą rodzin większą niż 15

Pieczą zastępczą;

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić:

- po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej (art. 112 (3) k.r.o).
- umieszcza dziecka w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej (art. 112(4) k.r.o)
- w każdej sprawie, w przypadku gdy z rodziną małoletniego asystent prowadzi pracę, sąd obligatoryjnie zwróci się do właściwej jednostki organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej o informację określoną w § 1, 2 i 3 art. 570 (1) k.p.c.

Art. 570 § 1. Sąd opiekuńczy może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego, a także zwrócić się do właściwej jednostki organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej o informacje dotyczące małoletniego i jego środowiska, a w szczególności dotyczące zachowania się i warunków wychowawczych małoletniego, sytuacji bytowej rodziny, przebiegu nauki małoletniego i sposobu spędzania czasu wolnego, jego kontaktów środowiskowych, stosunku do niego rodziców lub opiekunów, podejmowanych oddziaływań wychowawczych, stanu zdrowia i znanych w

środowisku uzależnień małoletniego.

§ 2. W przypadku gdy z rodziną małoletniego asystent rodziny prowadzi pracę określoną w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sąd opiekuńczy zwraca się o informacje, o których mowa w § 1, do właściwej jednostki organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

§ 3. Sąd opiekuńczy może zwrócić się o informację do właściwej jednostki organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w celu wskazania osób właściwych do zapewnienia dziecku rodzinnej pieczy zastępczej.

Przed wydaniem orzeczenia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka zwraca się o :

- opinię właściwego ośrodka pomocy społecznej,
- opinię właściwego organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- informację o dotychczasowym sprawowaniu funkcji przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka,
- informację z rejestru danych prowadzonego przez starostę na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

- rejestr danych o osobach:

- zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka
- pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka

- opinię starosty właściwego ze względu na miejsce sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej - w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innego powiatu niż powiat miejsca zamieszkania dziecka.

V. ZADANIA SĄDÓW I ORGANÓW PAŃSTWOWYCH WYNIKAJĄCE Z TREŚCI KODEKSU RODZINNEGO I OPIEKUŃCZEGO Z DNIA 25 LUTEGO 1964 R. (Dz. U. z 2017, poz. 682), W ODNIESIENIU DO PROBLEMATYKI PIECZY ZASTĘPCZEJ, ADOPCJI I WSPIERANIA RODZINY

I. ZADANIA SĄDÓW I ORGANÓW PAŃSTWOWYCH WYNIKAJĄCE Z TREŚCI KODEKSU RODZINNEGO I OPIEKUŃCZEGO W ODNIESIENIU DO PROBLEMATYKI PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Zgodnie z art. 112 (1) § 1. k.r.o. „**Obowiązek i prawo wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem:**

1) **umieszczonym w pieczy zastępczej, jego wychowania i reprezentowania w tych sprawach, a w szczególności w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie jego potrzeb, należą do rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo kierującego placówką opiekuńczo-wychowawczą, regionalną placówką opiekuńczo--terapeutyczną lub interwencyjnym ośrodkiem preadopcyjnym;**

2) **pozbawionym opieki i wychowania rodziców umieszczonym w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej, jego wychowania i reprezentowania w tych sprawach, a w szczególności w dochodzeniu świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie jego potrzeb, należą do kierującego odpowiednio zakładem opiekuńczo-leczniczym, zakładem pielęgnacyjno-opiekuńczym lub zakładem rehabilitacji leczniczej.**

Pozostałe obowiązki i prawa wynikające z władzy rodzicielskiej należą do rodziców dziecka.”

Oznacza to, że jeżeli dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej (domu dziecka) wskutek ograniczenia władzy na podstawie art.109 k.r.o. **sprawowana jest nad nim opieka prawna, to zgodnie z art. 112 k.r.o, prerogatywy władzy zostają podzielone pomiędzy rodziców i instytucję sprawującą pieczę.**

Do obowiązków instytucji sprawującej pieczę należy:

- **Pieczą bieżącą (bezpieczeństwo, zdrowie, szkoła, wyżywienie);**

- Wychowanie;
- Reprezentowanie dziecka w dochodzeniu środków utrzymania (dochodzenie alimentów, renty rodzinnej, renty odszkodowawczej, zasiłku rodzinnego).

Do obowiązków rodziców naturalnych należy:

- Decydowanie o obywatelstwie, nazwisku;
- Określanie miejsca pobytu;
- Wybór: kierunku nauki, przynależności do organizacji, sposobu leczenia, światopoglądu, rozwoju zainteresowań, wyjazdów za granicę;
- Piecza nad majątkiem dziecka.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli sąd opiekuńczy postanowił inaczej.

Wg art. 112 (3) § 1. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić jedynie wówczas, gdy uprzednio stosowane inne środki przewidziane w art. 109 § 2 pkt 1–4 oraz formy pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nie doprowadziły do usunięcia stanu zagrożenia dobra dziecka, chyba że konieczność niezwłocznego zapewnienia dziecku pieczy zastępczej wynika z poważnego zagrożenia dobra dziecka, w szczególności zagrożenia jego życia lub zdrowia.

W takim wypadku sąd zanim podejmie decyzje o odebraniu dziecka, ma obowiązek wyczerpać wszystkie przewidziane prawem możliwości wpłynięcia na poprawę sytuacji rodzinnej dziecka.

Zgodnie z § 2. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej wbrew woli rodziców wyłącznie z powodu ubóstwa nie jest dopuszczalne.

Wobec powyższego zapisu sąd nie może ograniczyć praw rodzicielskich jedynie w oparciu o sytuację materialną dziecka.

Art. 112(4). Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.

Na staroście spoczywa obowiązek odpowiedniego przygotowania i przeszkolenia kandydatów do pełnienia roli rodziców zastępczych.

W praktyce organizacja opieki w rodzinach zastępczych jest obowiązkiem powiatowych centrów pomocy rodzinie, zatrudniających w tym celu kadrę z przygotowaniem pedagogicznym. Powiatowe centrum może powierzyć to zadanie publicznemu lub zlecić niepublicznemu ośrodkowi adopcyjnemu. Centrum ma obowiązek raz na pół roku dokonywać weryfikacji zasadności pobytu dziecka w rodzinie zastępczej. Centrum ma obowiązek wspierać rodziny zastępcze w rozwiązywaniu problemów pedagogicznych z dziećmi.

Art. 112 (7). § 1. Sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jeżeli brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych względów nie jest to zasadne.

§ 2. W miarę możliwości sąd umieszcza dziecko w pieczy zastępczej na terenie powiatu miejsca zamieszkania dziecka.

II. ZADANIA SĄDÓW I ORGANÓW PAŃSTWOWYCH WYNIKAJĄCE Z TREŚCI KODEKSU RODZINNEGO I OPIEKUŃCZEGO W ODNIESIENIU DO PROBLEMATYKI ADOPCJI (PRZYSPOBIENIA).

Postanowienia dotyczące przysposobienia (adopcji) regulują przede wszystkim przepisy **Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego** (art. 114-127). Wyróżniamy następujące rodzaje przysposobienia:

Przysposobienie pełne (art. 121 k.r.o.) w jego wyniku powstaje między przysposobionym a przysposabiającym taki stosunek jak między rodzicami a dziećmi. Następuje swoiste rozerwanie więzi z rodziną biologiczną a nawiązanie nowej więzi z nową rodziną. Wiąż ta powstaje także wobec krewnych przysposabiającego. Oznacza to, że dziecko adoptowane uzyskuje nie tylko nowych rodziców, ale także nową babcię, ciocię, brata itp. Dziecko otrzymuje nazwisko przysposabiającego. Następuje wpis do aktu urodzenia dziecka, gdzie przysposabiającego wpisuje się jako rodziców a gdy sąd tak postanowi możliwe jest także wydanie nowego aktu urodzenia. Władza rodzicielska rodziców biologicznych i związane z tym prawa i obowiązki wygasają np. obowiązek alimentacyjny.

Przysposobienie całkowite jest odmianą przysposobienia pełnego. Jej cechą jest trwałość przysposobienia oraz pełna tajemnica. Następuje tylko wtedy, gdy rodzice naturalni dziecka zgodzili się przed sądem na przysposobienie ich dziecka, nie wskazując osoby, która ma je przysposobić (czyli nie wskazując „nowych” rodziców – „zgoda blankietowa”) Sporządza się

nowy akt urodzenia dziecka, z przysposabiającymi wpisanymi jako rodzice. Dziecko otrzymuje nazwisko „nowych” rodziców.

Przysposobienie niepełne (art. 124 k.r.o.) w jego wyniku stosunek prawny powstaje między przysposabianym a przysposabiającym. Nie powstaje w odróżnieniu do przysposobienia pełnego więź między dzieckiem a krewnymi przysposabiającego. Dziecko nie zostaje włączone do nowej rodziny, nie staje się rodzeństwem naturalnych dzieci przysposabiającego, nie zyskuje nowej babci, wujka czy też cioci. Oznacza to, że pozostają wszelkie więzi pokrewieństwa między naturalną rodziną, poza więzami z biologicznymi rodzicami, które są zerwane poprzez przysposobienie. Przy tym przysposobieniu również następuje wpis do aktu urodzenia dziecka i dziecko także otrzymuje nazwisko „nowych” rodziców. Przysposobienie niepełne może być zmienione na pełne na wniosek przysposabiającego. O tym, czy taka zmiana powinna nastąpić, decyduje sąd opiekuńczy. Obowiązki alimentacyjne przysposobionego na rzecz swoich krewnych naturalnych powstają dopiero w ostatniej kolejności. Nie ma tego obowiązku jednak wobec rodziców biologicznych.

Organami, które zajmują się przeprowadzaniem procedur przysposobienia oraz przygotowaniem osób, które chcą przysposobić dziecko są **Ośrodki Adopcyjne**. W związku z tym osoby, które chcą adoptować dziecko powinny skontaktować się z właściwym ośrodkiem adopcyjnym.

Zgodnie z art. 117 § 1. Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, przysposobienie następuje przez **orzeczenie sądu opiekuńczego** na żądanie przysposabiającego. **Sądem właściwym jest sąd opiekuńczy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania przysposabiającego lub przysposabianego. Sąd może orzec tylko i wyłącznie na wniosek przysposabiającego.**

W art. 119 k.r.o. zostały wymienione przypadki, kiedy może zostać orzeczone przysposobienie należą do nich sytuację, w których:

- rodzice biologiczni wyrazili zgodę na przysposobienie
- rodzice biologiczni zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej
- rodzice biologiczni są nieznani albo porozumienie z nimi napotyka trudne do przezwyciężenia przeszkody
- możliwe jest także orzeczenie przysposobienia ze względu na szczególne okoliczności mimo braku zgody rodziców biologicznych, których zdolność do czynności prawnych jest ograniczona.

Sąd orzekając o przysposobieniu powinien kierować się przede wszystkim dobrem małoletniego.

Rodzice mogą przed sądem opiekuńczym wyrazić zgodę na przysposobienie swego dziecka w przyszłości **bez wskazania osoby przysposabiającego (zgoda blankietowa)**. Rodzicom, którzy wyrazili taką zgodę, władza rodzicielska i prawo do kontaktów z dzieckiem nie przysługują. Zgodę tę mogą odwołać przez oświadczenie złożone przed sądem opiekuńczym, nie później jednak niż przed wszczęciem sprawy o przysposobienie.

Wyrażenie zgody na przysposobienie nie może być dokonane wcześniej niż przed upływem **6 tygodni** od momentu urodzenia się dziecka. Jest to bardzo ważne, aby dać rodzicom czas na przemyślenie swojej decyzji i jej rozważenie. W tym czasie dziecko przebywa w szpitalu lub w rodzinie zastępczej.

W wypadku, gdy rodzice przysposobionego wyrazili przed sądem opiekuńczym zgodę na jego przysposobienie bez wskazania osoby przysposabiającego, nie jest dopuszczalne ustalenie pochodzenia przysposobionego przez uznanie ojcostwa, sądowe ustalenie lub zaprzeczenie jego pochodzenia, ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa.

Przysposobić można tylko **osobę małoletnią**, wymóg małoletniości powinien być spełniony w momencie złożenia wniosku. Zgodnie z art. 114(1) §2 k.r.o. między przysposabiającym a przysposabianym powinna istnieć **odpowiednia różnica wieku**. Ustawodawca nie wskazuje ściśle określonej różnicy wieku, która ma istnieć między przysposabiającym a przysposabianym. Jednak przyjmuje się, że powinna być ona podobna do różnicy między rodzicem biologicznym a dzieckiem tj. około 18 lat lub więcej.

Przysposobić wspólnie mogą wyłącznie małżonkowie, a przysposobienie przez jednego z małżonków nie może, co do zasady nastąpić bez zgody drugiego małżonka, chyba, że drugi z małżonków nie posiada zdolności do czynności prawnych lub porozumienie się z nim w tej kwestii napotyka trudne do przezwyciężenia przeszkody.

Zgoda na przysposobienie jest wymagana od małoletniego, który ukończył **lat 13**. **Sąd opiekuńczy powinien wysłuchać przysposabianego, który nie ukończył lat trzynastu, jeżeli może on pojąć znaczenie przysposobienia**. Można odstąpić od wysłuchania przysposabianego, jeżeli nie jest zdolny do wyrażenia zgody lub, jeżeli z oceny stosunku między przysposabianym a przysposabiającym wynika, że uważa się on za dziecko przysposabiającego a wysłuchanie go było by sprzeczne z jego dobrem.

Przysposobić może osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych, jeżeli:

- jej kwalifikację osobiste uzasadniają przekonanie, że będzie należycie wypełniała obowiązek względem dziecka
- posiada opinię kwalifikacyjną wydaną przez Ośrodek Adopcyjny
- posiada świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez Ośrodek adopcyjny.

Bardzo ważnym elementem przy ocenie zasadności ustanowienia przysposobienia jest ocena o posiadaniu kwalifikacji osobistych przez przysposabiającego dokonywana przez Ośrodek Adopcyjny.

Procedura przygotowania kandydatów do przysposobienia dziecka zakończona opinią wygląda następująco.

1. Zebranie informacji wstępnych.

2. Dokonanie diagnozy pedagogicznej, która ustala:

- motywację do przysposobienia dziecka
- styl życia rodziny, zainteresowania, wartości, cele życiowe
- komunikację w rodzinie oraz sposoby rozwiązywania konfliktów

doświadczenie wychowawcze z rodziny pochodzenia, przekaz generacyjny

3. Dokonanie diagnozy psychologicznej, która ustala:

- predyspozycję osobowościową uzasadniającą przekonanie, że kandydat będzie dobrze wywiązywał się z obowiązków przysposabiającego
- historię związku małżeńskiego, więzi małżeńskiej

4. Przeprowadzenie wywiadu adopcyjnego

5. Dokonanie analizy dokumentacji przedłożonej przez kandydata na przysposabiającego, która powinna zawierać:

- podanie do Ośrodka Adopcyjnego zawierające uzasadnienie
- autobiografię – informację o wykształceniu (kopie świadectw, dyplomów)
- zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach
- kopia zeznania podatkowego
- zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia
- informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego

- rekomendację

6. Potem następuję kwalifikacja wstępna

7. Szkolenia

8. Wydanie opinii o posiadaniu osobistych kwalifikacji

Przed orzeczeniem sądu opiekuńczego o przysposobieniu, sąd może określić sposób oraz czas osobistej styczności przysposabiającego i przysposobianego. W tym przypadku stosuje się przepisy dotyczące rodzin zastępczych, z tym, że całkowite koszty utrzymania przysposobianego obciążają przysposabiającego.

Z ważnych powodów sąd może orzec rozwiązanie przysposobienia, zarówno na żądanie przysposabiającego jak i przysposobionego. Rozwiązanie stosunku przysposobienia nie jest dopuszczalne, jeżeli przez to miałyby ucierpieć dobro małoletniego dziecka. Orzekając o rozwiązaniu przysposobienia sąd może orzec o obowiązku alimentacyjnym. Nie jest także dopuszczalne rozwiązanie przysposobienia, na które rodzice przysposobionego wyrazili przed sądem opiekuńczym zgodę bez wskazania osoby przysposabiającego (przysposobienie całkowite). Powództwo o rozwiązanie przysposobienia może wytoczyć również prokurator.

III. ZADANIA SĄDÓW I ORGANÓW PAŃSTWOWYCH WYNIKAJĄCE Z TREŚCI KODEKSU RODZINNEGO I OPIEKUŃCZEGO W ODNIESIENIU DO PROBLEMATYKI WSPIERANIA RODZINY

Art. 100. § 1. **Sąd opiekuńczy i inne organy władzy publicznej są obowiązane udzielać pomocy rodzicom, jeżeli jest ona potrzebna do należytego wykonywania władzy rodzicielskiej.** W szczególności każde z rodziców może zwrócić się do sądu opiekuńczego o odebranie dziecka od osoby nieuprawnionej, a także zwrócić się do sądu opiekuńczego lub innego właściwego organu władzy publicznej o zapewnienie dziecku pieczy zastępczej.

§ 2. **W wypadkach, o których mowa w § 1, sąd opiekuńczy lub inne organy władzy publicznej zawiadamiają jednostkę organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o potrzebie udzielenia rodzinie dziecka odpowiedniej pomocy. Właściwa jednostka organizacyjna**

wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest obowiązana informować sąd o rodzajach udzielanej pomocy i jej rezultatach.

Jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy wyda odpowiednie zarządzenia.

§ 2. Sąd opiekuńczy może w szczególności:

- 1) **zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny, realizowania innych form pracy z rodziną, skierować małoletniego do placówki wsparcia dziennego, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub skierować rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń;**
- 2) określić, jakie czynności nie mogą być przez rodziców dokonywane bez zezwolenia sądu, albo poddać rodziców innym ograniczeniom, jakim podlega opiekun;
- 3) **poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego;**
- 4) skierować małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo do innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi;
- 5) **zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej albo powierzyć tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom lub osobie, niespełniającym warunków dotyczących rodzin zastępczych, w zakresie niezbędnych szkoleń, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej albo zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej.**

§ 3. Sąd opiekuńczy może także powierzyć zarząd majątkiem małoletniego ustanowionemu w tym celu kuratorowi.

§ 4. W przypadku, o którym mowa w § 2 pkt 5, a także w razie zastosowania innych środków określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sąd opiekuńczy zawiadamia o wydaniu orzeczenia właściwą jednostkę organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, która udziela rodzinie małoletniego odpowiedniej pomocy i składa sądowi opiekuńczemu, w terminach określonych przez ten sąd, sprawozdania dotyczące sytuacji rodziny i udzielanej pomocy, w tym prowadzonej pracy z rodziną, a także współpracuje z kuratorem sądowym.

Bibliografia:

Akty normatywne:

1. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005, Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2017, poz. 2067)
3. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017, poz. 1769)4. ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013, poz. 135 t.j.),
4. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2014, poz.101 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017, poz. 682),
7. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzo-rów formularzy „Niebieska Karta” z dnia 13 września 2011 r. (Dz. U. 2011, Nr 209, poz. 1245),
8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z dnia 18 kwietnia 2011 r.)

Publikacje zwarte:

Rodzicielstwo zastępcze. Komentarz do przepisów, pod. red. O. Trochy, Warszawa 2010,

Standardy prawa rodzinnego. Zagadnienia prawne dotyczące dziecka i rodziny, Materiały szkoleniowe dla osób i instytucji pracujących z dzieckiem i rodziną, oprac. M. Kaczmarek,

Strzebińczyk J., *Prawo rodzinne*, Warszawa 2013.

Dokumenty instruktażowe, instrukcje

Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie mazowieckim na lata 2015-2020, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej Załącznik do uchwały Nr 744/48/15 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 16 czerwca 2015 r.,

Procedura Odbioru Dziecka z Rodziny w Sytuacji Zagrożenia Zdrowia bądź Życia. Materiał roboczy, Poznań 2014,

Zasady postępowania interwencyjnego w sytuacji występowania przemocy w rodzinie. Wskazówki dla osób realizujących te zadania, Kielce 2012,

Źródła internetowe:

D. Knap, *To co każdy prawnik powinien wiedzieć o przysposobieniu*, <http://prawimy.pl/kazdy-prawnik-wiedziec-przysposobieniu/>

ZAŁĄCZNIKI
(przykładowe wzory dokumentów
mogą się różnić w zależności od ośrodka adopcyjnego)

Załącznik nr 1

Lubin, godz.....

Oświadczenie

Na podstawie zebranych informacji oraz zdiagnozowanej sytuacji dziecka zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podjęto decyzję o umieszczeniu małoletniego

(imię i nazwisko dziecka, data urodzenia, adres)

1) u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, tj.

.....

(imię i nazwisko, adres zamieszkania, stopień pokrewieństwa)

2) w pieczy zastępczej tj.

.....

(dane adresowe rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej)

3) pozostawienie pod opieką najbliższego członka rodziny zamieszkującego wspólnie, przy jednoczesnym odizolowaniu od sprawcy przemocy tj.

.....

(imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa)

podpisy przedstawicieli:

policii

ochrony zdrowia

MOPS

Załącznik nr 2

Lubin, godz.

(imię i nazwisko pracownika socjalnego lub funkcjonariusza policji)

Pouczenie

Pouczam Pana/Panią

(imię i nazwisko przedstawiciela/li ustawowych dziecka lub opiekunów faktycznych)

zam.

legitymujących się

(nr i seria dokumentu)

że na czynność odebrania małoletniego dziecka

(imię i nazwisko dziecka, data urodzenia)

w dniu o godzinie

Z

(podać adres wykonania czynności)

przysługuje prawo do złożenia do Sądu Rejonowego Wydział III Rodzinny i Nieletnich w Lubinie przy ul. Wrocławskiej 3, zażalenia na dokonaną czynność odebrania dziecka/dzieci.

Uwaga:

1. W zażaleniu można domagać się zbadania przez sąd zasadności i legalności umieszczenia dziecka w bezpiecznym miejscu oraz prawidłowości jego dokonania.
2. Zażalenie można wnieść za pośrednictwem pracownika socjalnego lub funkcjonariusza policji, którzy dokonali odebrania dziecka. W takim przypadku zażalenie podlega niezwłocznemu przekazaniu do sądu opiekuńczego.

(podpis osoby dokonującej odebrania dziecka)

Zapoznałam/em się z treścią pouczenia.

Lubin, dnia

(podpis/podpisy osób pouczonych)

Załącznik nr 3

WNIOSEK PRACOWNIKA SOCJALNEGO O WZIĘCIE UDZIAŁU FUNKCJONARIUSZA POLICJI W PROCEDURZE ODEBRANIA DZIECKA

.....
(miejscowość, data)

Gminny/Miejski/ Miejsko-Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej w*

(pieczęć jednostki organizacyjnej pomocy społecznej)

.....
(właściwy ze względu na miejsce wykonywania
czynności odebrania organ Policji)

W związku z wszczęciem procedury odebrania dziecka
(imię i nazwisko dziecka)

z rodziny zamieszkałej w
(dane rodziny, imiona i nazwiska, adres zamieszkania)

w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie wnoszę o udział funkcjonariusza Policji w ww. czynnościach na podstawie § 2 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie

(Dz. U. z 2011, Nr 81, poz.448).

.....
(podpis pracownika socjalnego)

*) niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 4

Lubin, dnia

(pieczęć placówki służby zdrowia)

Zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia dziecka

Imię i nazwisko dziecka.....

Data urodzenia.....

Adres zamieszkania

Opis stanu zdrowia dziecka

Dziecko jest *:

1) zdrowe

2) chore i wymaga leczenia szpitalnego

Uwagi:

.....
.....
.....
.....

.....
(podpis lekarza)

*właściwe zaznaczyć

Załącznik nr 5

Lubin, godz.

.....
(imię i nazwisko osoby, której powierzono dziecko)

.....
(stopień pokrewieństwa)

.....
(adres)

.....
(nazwa placówki lub seria i nr dowodu osobistego,)

Oświadczenie

Oświadczam, że w dniu o godzinie
pracownik socjalny

(imię i nazwisko pracownika socjalnego)

przekazał pod moją opiekę, małoletnią/małoletniego:

Imię i nazwisko

Data urodzenia

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

Zobowiązuję się do zapewnienia małoletniej/małoletniemu właściwej opieki i bezpiecznych warunków do czasu wyjaśnienia sytuacji dzieci w zakresie opieki.

.....
(podpis, pieczęćka pracownika socjalnego)

.....
(podpis osoby, która przyjmuje dziecko)

Załącznik nr 6

.....
(miejsowość , data)

.....
(imię i nazwisko)

.....
(adres)

Sąd Rejonowy w

..... Wydział Rodzinny i Nieletnich
za pośrednictwem *

.....
(imię i nazwisko pracownika socjalnego /funkcjonariusza policji)

ZAŻALENIE NA CZYNNOŚCI ODEBRANIA DZIECKA
w trybie art. 12 a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.
o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(Dz. U. z 2005r., Nr 180 poz.1493 z późn. zm.)

Niniejszym składam zażalenie na czynność odebrania dziecka/ dzieci *

.....
.....
(imię i nazwisko, data urodzenia)

w dniu przez

.....
.....
(dane osobowe osób wykonujących czynności)

oraz wnoszę o zbadanie:

1. zasadności i legalności podjętych czynności
2. prawidłowości przeprowadzonych czynności.

UZASADNIENIE

.....
.....
.....

(okoliczności uzasadniające w ocenie skarżącego zasadność zażalenia)

.....
(podpis składającego zażalenie)

*) niepotrzebne skreślić

PROTOKÓŁ
przyjęcia złożonego ustnie
zażalenia na czynności odebrania dziecka
w trybie art. 12 a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.
o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(Dz. U. z 2005r., Nr 180 poz.1493 z późn. zm.)

w dniu w przy ul.....
(data, określenie miejsca-dokładny adres)

1.
(imię i nazwisko, dokładny adres osoby składającej zażalenie)

2.
(oznaczenie sądu opiekuńczego, do którego kierowane jest zażalenie)

3.
(oświadczenie osoby składającej zażalenie czy chce złożyć zażalenie za pośrednictwem pracownika socjalnego czy funkcjonariusza Policji)

4.
(imię i nazwisko)

w toku przeprowadzania procedury odebrania dziecka(imię i nazwisko) pouczeni o przysługującym prawie do złożenia zażalenia na odebranie dziecka, złożyła/złożył/złożyli* zażalenie zgodnie z art. art. 12 a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r., Nr 180 poz.1493 z późn. zm.) wnosząc o zbadanie zasadności i legalności podjętych czynności oraz prawidłowości przeprowadzonych czynności.

Składający /składający* zażalenie wskazała/wskazał* na następujące okoliczności:

.....
.....
.....
.....

5. Podjęte działania

..... (miejsowość, data) (miejsowość, data)
..... (podpis sporządzającego protokół) (podpis składającego zażalenie)

Załącznik nr 7

NIEBIESKA KARTA – A¹⁾

.....
(miejscowość, data)

.....
(pieczęć podmiotu, o którym mowa
w art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.
o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
wypełniającego formularz „Niebieska Karta – A”)

I. DANE OSOBY, CO DO KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE JEST DOTKNIĘTA PRZEMOCĄ W RODZINIE

1. Imię i nazwisko:
2. Imiona rodziców:
3. Miejsce zamieszkania:
kod pocztowy: miejscowość: województwo:
ulica: numer domu: numer mieszkania:
numer telefonu:
4. Aktualny adres pobytu:
kod pocztowy: miejscowość: województwo:
ulica: numer domu: numer mieszkania:
numer telefonu:

II. INFORMACJA DOTYCZĄCA ZGŁOSZENIA PODEJRZENIA STOSOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zgłaszający:
osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie:
.....
.....
.....
2. Zgłaszający:
inna osoba (np. rodzic, opiekun prawny, opiekun faktyczny, osoba najbliższa, świadek):
.....
.....
.....
 - 1) imię i nazwisko:
 - 2) miejsce zamieszkania:
kod pocztowy: miejscowość: województwo:
ulica: numer domu: numer mieszkania:
numer telefonu:

III. DANE OSOBY, WOBEC KTÓREJ ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE STOSUJE PRZEMOC W RODZINIE

1. Imię i nazwisko:
2. Miejsce zamieszkania:
kod pocztowy: miejscowość: województwo:
ulica: numer domu: numer mieszkania:
numer telefonu:
3. Stosunek pokrewieństwa z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie:
.....

¹⁾ Części I–XV, XVII i XIX–XXI wypełniają przedstawiciele wszystkich pomiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Część XVI dodatkowo wypełnia przedstawiciel Policji.
Część XVIII dodatkowo wypełnia przedstawiciel ochrony zdrowia.

